

Nieuwsbrief ERF Updates - Nummer 25, 2019

Nummer 25, 2019

Redactie: mr. F.M.H. Hoens.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2019:1873](#) 29-11-2019

Hof

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2019:4151](#) 26-11-2019

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2019:4163](#) 26-11-2019

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2019:9864](#) 19-11-2019

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2019:9942](#) 19-11-2019

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2019:4220](#) 19-11-2019

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2019:9676](#) 12-11-2019

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2019:9205](#) 29-10-2019

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2019:3763](#) 10-10-2019

Rechtbank

[Rechtbank Oost-Brabant, ECLI:NL:RBOBR:2019:6777](#) 21-11-2019

[Rechtbank Limburg, ECLI:NL:RBLIM:2019:10256](#) 14-11-2019

[Rechtbank Gelderland, ECLI:NL:RBGEL:2019:5455](#) 24-10-2019

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2019:11921](#) 09-10-2019

[Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2019:4072](#) 05-09-2019

[Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2019:3757](#) 20-06-2019

[Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2019:4837](#) 19-06-2019

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2014:15317](#) 04-11-2014

RECHTSPRAAK

Notaris uit ambt ontzet ter zake van afwikkeling nalatenschap.

Het Bureau Financieel Toezicht (BFT) heeft tegen een notaris een tuchtklacht ingediend. De kamer heeft de notaris ontzet uit zijn ambt. Het hof bevestigt deze uitspraak en legt de notaris tevens een maximale geldboete op.

De notaris wordt verweten dat hij bij zijn werkzaamheden in het kader van de afwikkeling van de nalatenschap van erflaatster, in ieder geval in schijn, heeft gehandeld in strijd met de notariële onafhankelijkheid en onpartijdigheid (art. 17 Wna).

Erflaatster overleed kinderloos en ongehuwd. Een flink aantal (buitenlandse) familieleden wilde haar testament aanvechten. In dat kader heeft de notaris de totstandkoming van een vaststellingsovereenkomst begeleid. Deze overeenkomst leidde ertoe dat een stichting een van erflaatsters landgoederen in beheer zou krijgen en de familieleden, na betaling, het testament niet langer zouden aanvechten. De notaris werd enig bestuurder van de stichting en tevens – met een bevriende relatie – certificaathouder. Hiermee heeft de notaris, toen familieleden hun lening aan de stichting kwijtscholden, zich in de positie gebracht dat hij in privé een economisch belang kreeg in de nalatenschap waarbij hij als notaris betrokken was. De stelling dat de notaris het certificaat hield voor achterliggende participanten (familieleden van erflaatster) kan hij niet hard maken. Hij heeft tevens verzuimd de familieleden te informeren over de uitbetalingen aan hemzelf. Hier is sprake van verrijking te eigen bate waarbij de notaris de belangen van degenen die bij de afwikkeling van de nalatenschap en de overeenkomst van dading waren betrokken ondergeschikt heeft gemaakt aan zijn, door hem zelf in de hoedanigheid van notaris in het leven geroepen, eigen geldelijke belangen.

Volgens het hof heeft de notaris zijn kerntaken als notaris ernstig veronachtzaamd. Hij heeft als notaris in strijd gehandeld met zijn onafhankelijkheid en onpartijdigheid. Als gevolg van een door hemzelf bedachte constructie heeft de notaris een vermogensvermeerdering van ruim 2,2 miljoen euro in privé bewerkstelligd. Vervolgens heeft hij geen afstand gedaan van de gelden die hij zichzelf uitbetaalde. Dit rechtvaardigt de ontzetting en geldboete.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 26-11-2019

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2019:4163

Zaaknummer: 200.249.811/01 NOT

Rechters: J.H. Lieber, H.T. van der Meer en M. Bijkerk

Wetsartikelen: 17 Wna

RECHTSPRAAK

Onterde zoon beroept zich tevergeefs op 'compenserend' huurcontract met vader.

Vader heeft zijn zoon onterfd en zijn dochter tot enig erfgenaam benoemd. De dochter vordert in kort geding dat de zoon vaders woning ontruimt. De zoon beroept zich op een huurrecht.

Volgens de zoon heeft hij kort voor vaders overlijden met hem een huurcontract voor onbepaalde tijd gesloten, waarin is vastgelegd dat de zoon de huur vijftien jaar vooruit heeft betaald. Volgens de zoon heeft vader hem alleen uit praktisch oogpunt onterfd, vanwege de verstoorde verhouding tussen de kinderen. Vader zou de zoon hebben willen compenseren door middel van de huurovereenkomst.

De voorzieningenrechter acht deze lezing niet erg overtuigend. Ook valt de twijfelen aan de authenticiteit van de handtekening van vader onder het contract en is mogelijk sprake van misbruik van omstandigheden. De zoon heeft zijn huurrecht onvoldoende aannemelijk gemaakt en moet de woning ontruimen.

Instantie: Rechtbank Oost-Brabant

Datum uitspraak: 21-11-2019

ECLI: ECLI:NL:RBOBR:2019:6777

Zaaknummer: C/01/350938 / KG ZA 19-591

Rechters: E. Loesberg

Wetsartikelen: 4:182 BW

RECHTSPRAAK

Kantonrechter benoemt opvolgende testamentaire bewindvoerders.

X en Y overlijden gelijktijdig. Het kind van X is hun enige erfgenaam. X en Y hebben de verkrijging van het kind onder testamentair bewind gesteld. De aangewezen bewindvoerder is in beide gevallen niet voorhanden. De moeder van het kind verzoekt om benoeming van twee opvolgende bewindvoerders.

De kantonrechter wijst het verzoek toe. De testamenten kennen geen opvolgingsregeling voor de gerezen situatie, zodat de kantonrechter bevoegd is om één of meer bewindvoerders aan te wijzen (art. 4:157 lid 1 BW). De voorgestelde bewindvoerders hebben zich schriftelijk bereid verklaard de bewindvoering op zich te nemen en tegen hun benoeming zijn geen bezwaren gerezen.

Instantie: Rechtbank Limburg

Datum uitspraak: 14-11-2019

ECLI: ECLI:NL:RBLIM:2019:10256

Zaaknummer: 8027280 OV19-44

Rechters: W.F.J. Aalderink

Wetsartikelen: 4:157 BW

RECHTSPRAAK

Verzoek om benoeming vereffenaar afgewezen. Verzoeker is geen belanghebbende.

X overlijdt in 1998 zonder testament. X laat 28 erfgenamen achter, van wie een enkele beneficiair aanvaardt. Tot de nalatenschap behoort een woning, die door de partner van X wordt bewoond. De partner wenst de woning over te nemen, maar komt hierover niet tot overeenstemming met de erfgenamen van X.

De partner blijft tot zijn overlijden in 2018 in de woning wonen. Zijn broer is enig erfgenaam. De broer vordert benoeming van een vereffenaar in de nalatenschap van X (art. 4:203 lid 1 onder b BW). De broer van de partner werpt zich op als belanghebbende en stelt dat de erfgenamen van X tekortschieten als vereffenaars (art. 4:195 lid 1 BW). Volgens de broer is hij (als rechtsopvolger onder algemene titel van de partner) door verjaring eigenaar geworden van de woning en is de nalatenschap van X negatief, onder meer door een vermeende geldvordering van de partner op de nalatenschap van X.

Volgens de rechtbank kan de broer niet als belanghebbende in de zin van artikel 4:203 lid 1 onder BW worden aangemerkt, nu niet is komen vast te staan en ook niet kan komen vast te staan of hij door verjaring eigenaar van de woning is geworden. Evenmin staat vast dat de broer een geldvordering op de erfgenamen van X heeft. Daaromtrent moet eerst duidelijkheid worden verkregen. Daartoe kan de partner een dagvaardingprocedure bij de rechtbank aanhangig maken. De rechtbank wijst het verzoek daarom thans af.

Instantie: Rechtbank Gelderland

Datum uitspraak: 24-10-2019

ECLI: ECLI:NL:RBGEL:2019:5455

Zaaknummer: C/05/357237 / HA RK 19-216

Rechters: O. Nijhuis

Wetsartikelen: 4:195 BW en 4:203 BW

RECHTSPRAAK

Overbedeling bij echtscheiding. Voldoening natuurlijke verbintenis, geen belaste schenking.

Man en vrouw zijn in 1992 in algehele gemeenschap van goederen gehuwd. Uit hun huwelijk zijn twee kinderen geboren. Na een verblijf in verschillende buitenlandse landen zijn de man en de vrouw in 2015 teruggekeerd naar Nederland. Zij zijn hier gescheiden gaan wonen, de vrouw in een woning die de echtgenoten van hun gezamenlijke spaargeld kochten. Na hun echtscheiding in 2016 is de woning om niet toegedeeld aan de vrouw. Volgens het echtscheidingsconvenant voldoet de man door de overbedeling aan een natuurlijke verbintenis om ervoor zorg te dragen dat de vrouw en de kinderen fatsoenlijk gehuisvest kunnen blijven op een voor hen inmiddels vertrouwd adres.

In geschil is of de overbedeling heeft gestrekt tot voldoening aan een natuurlijke verbintenis (art. 6:3 BW) waarop de vrijstelling van artikel 33 onder 12 SW 1956 van toepassing is. Volgens de rechtbank is dat het geval, onder verwijzing naar hetgeen de Hoge Raad op 10 oktober 2014 (ECLI:NL:HR:2014:2931, NJ 2014/440) heeft overwogen omtrent de natuurlijke verbintenis.

Gelet op het in het convenant opgenomen motief en de omstandigheden dat de vrouw na haar (buitenlandse) opleiding door de zorg voor de kinderen geen werkervaring heeft opgedaan en bij de verdeling niet in staat was om in haar eigen levensonderhoud te voorzien, acht de rechtbank een natuurlijke verbintenis aannemelijk. De rechtbank houdt hierbij rekening met de behoefte en welstand van de man en de vrouw ten tijde van de verdeling.

Dat uit een alimentatieberekening volgt dat de man niet verplicht was om partneralimentatie te betalen, leidt er niet toe dat er daarom geen sprake is van een natuurlijke verbintenis. Bij een natuurlijke verbintenis gaat het immers om een niet rechtens afdwingbare verplichting. De stelling van de inspecteur dat de huisvesting ook op een andere manier had kunnen worden vormgegeven, brengt de rechtbank niet tot een ander oordeel. Het staat de man namelijk vrij zelf te bepalen hoe hij aan zijn verzorgingsvoornemen vorm wil geven. Ter beoordeling van de rechtbank staat enkel het feitencomplex zoals zich dat daadwerkelijk heeft voorgedaan.

Instantie: Rechtbank Zeeland-West-Brabant

Datum uitspraak: 05-09-2019

ECLI: ECLI:NL:RBZWB:2019:4072

Zaaknummer: AWB - 18 _ 3421

Rechters: C.A.F.M. Stassen

Wetsartikelen: 33 SW 1956 en 6:3 BW

RECHTSPRAAK

***Bedrijfsopvolgingsfaciliteit bij schenking na herstructurering.
Bezitseis.***

Moeder heeft in 2013 alle aandelen in een bv geschonken aan haar kind. De bv drijft dan een onderneming als bedoeld in artikel 35c lid 1 SW 1956. In geschil is in hoeverre de bedrijfsopvolgingsregeling (BOR) van toepassing is (art. 35b e.v. SW 1956), meer in het bijzonder in hoeverre aan de bezitseis is voldaan (art. 35d lid 1 onder c SW 1956).

Aan de schenking is een herstructurering vooraf gegaan. Moeder hield oorspronkelijk 49% van alle aandelen in een concern met twee activiteiten ('horen' en 'zien'). Door een juridische (ruzie)splitsing kreeg moeder in 2011 alle aandelen van de venootschappen met de activiteit 'horen'. Ze heeft haar deelneming in de activiteit 'zien' als het ware uitgeruild tegen de overige aandelen in de activiteit 'horen'. Daardoor is in 2011 haar belang in de deelneming 'horen' tot 100% aangegroeid.

Onder verwijzing naar ECLI:NL:RBZWB:2018:6631 oordeelt de rechtbank dat voor 49% van de geschonken aandelen aan de bezitseis van 5 jaar is voldaan en dat alleen voor dat gedeelte de BOR van toepassing is. Bij een juridische splitsing moet die bezitsduur voor elke objectieve onderneming of een gedeelte daarvan afzonderlijk worden toegepast en voor de overige 51% van de geschonken aandelen is niet aan de bezitseis voldaan.

Ook het gegeven dat voorafgaand aan de ruziesplitsing de twee activiteiten tezamen nog één objectieve onderneming vormden, leidt niet tot een andere uitkomst. Met 'de daar bedoelde onderneming' in artikel 35d lid 1 onder c SW 1956 wordt immers de onderneming bedoeld die ten tijde van de schenking werd gedreven.

Instantie: Rechtbank Zeeland-West-Brabant

Datum uitspraak: 20-06-2019

ECLI: ECLI:NL:RBZWB:2019:3757

Zaaknummer: BRE - 17 _ 1709

Rechters: C.A.F.M. Stassen, M.L.M. van Kempen en A.H.W. Steijn

Wetsartikelen: 35b SW 1956, 35c SW 1956 en 35d SW 1956

RECHTSPRAAK

Geschil over asbestemming. Gedenksierraad.

Na het overlijden van vader verschillen zijn dochter uit zijn eerste huwelijk en zijn tweede echtgenote over de bestemming van zijn as. De dochter vordert afgifte van een deel van de as (voor een gedenksierraad, blijkens de inhoudsindicatie van het vonnis). De echtgenote, die opdracht heeft gegeven voor de crematie, wil op basis van de katholieke geloofsovertuiging en persoonlijke geloofsopvatting van vader (en haarzelf) de as in zijn geheel verstrooien. De dochter heeft derdenbeslag gelegd op de asbus.

De rechtbank wijst de vordering tot afgifte van de as af. Vader heeft niet uitdrukkelijk zijn uitvaartwens bepaald. De echtgenote moet als opdrachtgever zorgen voor een uitvaart overeenkomstig de wens of de vermoedelijke wens van vader (art. 18 Wet op de lijkbezorging). De rechtbank hecht meer waarde aan de verklaring van de echtgenote dat vader aan de Rooms-Katholieke leer hechtte wat betreft de asbestemming dan aan de verklaring van de dochter dat vader weinig op had met de kerk.

Het verzoek om afgifte van de as voor de verstrooiing is in strijd met de katholieke voorschriften. De echtgenote is voldoende aan het belang van de dochter tegemoet gekomen door haar aanbod om de dochter alle as te laten verstrooien in het bijzijn van een pater die haar vervolgens een moment alleen laat.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 09-10-2019

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2019:11921

Zaaknummer: C/09/565143 / HA ZA 18-1264

Rechters: I.A.M. Kroft

Wetsartikelen: 18 Wet op de lijkbezorging

RECHTSPRAAK

Uitleg testament. Benoeming (ex-)partner.

Erflater overlijdt in 2017 en laat een echtgenote achter. In 1994 heeft erflater ten behoeve van een ander, zijn toenmalige ongehuwde partner, in zijn testament beschikt: “Ik benoem tot enige erfgenaam: mevrouw [X], hierna te noemen: partner. Ik maak deze beschikking mede ter nakoming van de op mij rustende verzorgingsverplichting ten aanzien van mijn partner. Ik verzoek mijn ouders dringend in deze beschikking te berusten.” De echtgenote vordert met succes de verklaring voor recht dat het testament uit 1994 geen effect sorteert.

Volgens de rechtbank ligt het voor de hand dat het de bedoeling van erflater was zijn *partner* tot zijn enig erfgenaam te benoemen en niet X als persoon, ongeacht of zij bij het overlijden van erflater al dan niet zijn partner zou zijn. Dit leidt de rechtbank af uit het feit dat het testament is opgesteld ter gelegenheid van de gezamenlijke verkrijging van een woning. Erflater wilde zijn partner kennelijk verzorgd achterlaten, in ieder geval wat betreft de woning, als hij tijdens de relatie zou overlijden. Deze lezing wordt versterkt door het feit dat de partners, toen zij uit elkaar gingen, met elkaar hebben afgerekend over de woning. Van een verzorgingsverplichting van erflater jegens zijn (ex-)partner was daardoor in beginsel geen sprake meer.

Daarnaast ziet de rechtbank reden om artikel 4:52 BW analoog op ongehuwde partners als erflater en zijn toenmalige partner toe te passen. Hieruit volgt dat de beschikking is vervallen, nu uit het testament zelf niet het tegendeel is af te leiden.

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 19-06-2019

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2019:4837

Zaaknummer: 563955

Rechters: G.A.F.M. Wouters

Wetsartikelen: 4:46 BW en 4:52 BW

RECHTSPRAAK

Schenking ter zake des doods?

Moeder heeft in 2008, 2009 en 2010 onderhands aan haar kinderen bedragen schuldig erkend uit vrijgevigheid. Bij haar overlijden in 2011 is nog niets op deze papieren schenkingen afgelost. Volgens de akte zijn de bedragen direct opeisbaar en zijn de schenkingen herroepelijk zonder enige opgaaf van reden.

De vraag is of de schenkingen aftrekbaar zijn voor de erfbelasting. De rechtbank meent van niet.

Het is niet aannemelijk gemaakt dat de schenkingen niet de strekking hadden om pas na het overlijden van moeder te worden uitgevoerd (art. 7:177 lid 1 BW). Moeder had geen liquide middelen om de schulden te voldoen en niet de bedoeling om daartoe haar boerderij en grond te verkopen. De verkoopopbrengst van een perceel heeft zij anders aangewend. Ook neemt de rechtbank de herroepingsbevoegdheid in aanmerking. De schenkingen zijn ter zake des doods in de zin van artikel 7:177 lid 1 BW en bij gebreke van een notariële akte vervallen door het overlijden van moeder.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 04-11-2014

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2014:15317

Zaaknummer: AWB - 14 _ 4822

Rechters: G.J. Ebbeling

Wetsartikelen: 7:177 BW

RECHTSPRAAK

Notaris als vereffenaar en persoonlijk aansprakelijk voor schade bij derde. Niet-nakoming vaststellingsovereenkomst.

X en Y zijn samen eigenaar van een appartement. Y overlijdt in 2003 en laat zijn zoon en dochter als enige erfgenamen achter. In 2009 is een notaris tot vereffenaar van de nalatenschap benoemd.

X heeft in 2010 belang bij spoedige verkoop van het appartement. De advocaat van X maant de vereffenaar zonder succes hieraan mee te werken. Uiteindelijk draagt de bewindvoerder van X met rechterlijke machtiging haar aandeel over aan een bv. Nadat de machtiging in hoger beroep is vernietigd, roept de vereffenaar de vernietiging van de levering aan de bv in.

Vervolgens overlijdt X in 2014. De vraag is of de vereffenaar de verkoop van het appartement heeft getraineeerd en als vereffenaar en persoonlijk (in privé of pro se) aansprakelijk is voor de schade die de (nalatenschap van) X en de bv daardoor hebben geleden.

Het hof stelt voorop dat de vereffenaar niet is gehouden mee te werken aan verkoop en levering van het appartement aan een derde. Dat is alleen anders als hij zich jegens (de erfgenaam van) X of de bv heeft verbonden daaraan wel mee te werken.

Wat betreft de aansprakelijkheidstelling in privé ziet het hof aanleiding aansluiting te zoeken bij de zogeheten Maclou-norm voor een curator in een faillissement (HR 16 december 2011, ECLI:NL:2011:BU4204). Het hof vertaalt de Maclou-norm als volgt.

De vereffenaar kan wegens een onzorgvuldige uitoefening van zijn wettelijke taak tot beheer en vereffening van de nalatenschap persoonlijk aansprakelijk zijn jegens degenen in wier belang hij die taak uitoefent, te weten de schuldeisers van de nalatenschap, de erfgenamen en jegens derden met wier belangen hij bij de uitoefening van die taak rekening heeft te houden. De persoon die met Y deelgenoot was in een gemeenschap – zoals X en de bv – die tijdens de vereffening wordt verdeeld is zo'n derde.

Voor zover de vereffenaar bij de uitoefening van zijn taak niet is gebonden aan regels, komt hem in beginsel een ruime mate van vrijheid toe. Het is in beginsel aan het inzicht van de

vereffenaar overgelaten op welke wijze en langs welke weg die belangen het beste kunnen worden gediend. Bij het te gelde maken van een goed van de nalatenschap – zoals Y's onverdeelde helft in het appartement – heeft de vereffenaar de hier bedoelde vrijheid.

Om vast te stellen of de vereffenaar in weerwil van die vrijheid persoonlijk aansprakelijk is wegens een onjuiste taakuitoefening, moet de vraag worden beantwoord of, uitgaande van bedoelde vrijheid, een over voldoende inzicht en ervaring beschikkende vereffenaar die zijn taak met nauwgezetheid en inzet verricht, in de gegeven omstandigheden in redelijkheid tot de desbetreffende gedragslijn zou hebben kunnen komen.

Bij deze toetsing past terughoudendheid. Voor persoonlijke aansprakelijkheid is immers vereist dat de vereffenaar ook persoonlijk een verwijt kan worden gemaakt van zijn handelen. Daarvoor is vereist dat hij gehandeld heeft terwijl hij het onjuiste van zijn handelen inzag dan wel redelijkerwijze behoorde in te zien.

De vereffenaar is volgens het hof niet aansprakelijk voor schade jegens (de nalatenschap van) X, noch als vereffenaar noch persoonlijk. De verkoopopgaven zijn mislukt vanwege de patstelling tussen partijen. De vereffenaar heeft in redelijkheid tot de door hem gekozen gedragslijn kunnen komen.

Wel is de vereffenaar jegens de bv tekortgeschoten. Het hof acht hem zowel als vereffenaar als persoonlijk aansprakelijk voor de schade van de bv. De vereffenaar heeft in een vaststellingsovereenkomst aan de bv toegezegd onvoorwaardelijk mee te werken aan de verkoop en levering aan de bv. Dat hij vervolgens die afspraak niet nakomt, kan hem persoonlijk worden verweten. De vereffenaar was notaris en had als notaris en als vereffenaar het onjuiste van zijn nalaten behoren in te zien.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 29-10-2019

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2019:9205

Zaaknummer: 200.215.272

Rechters: J.H. Lieber, M.H.F. van Vugt en M.S. van Gaalen

Wetsartikelen: 4:211 BW

RECHTSPRAAK

Partnervrijstelling en mantelzorgcompliment. Overgangsrecht.

De moeder van X overlijdt in 2016 en laat X als enig erfgenaam achter. X heeft altijd bij moeder ingewoond en haar de laatste jaren intensief verzorgd. In geschil is of X als mantelzorger in aanmerking komt voor de partnervrijstelling voor de erfbelasting (art. 1a SW 1956, art. 32 lid 1, ten vierde, onder a SW 1956).

Per 1 januari 2015 is het mantelzorgcompliment vervallen. Omdat voor de partnervrijstelling voor mantelzorgers is vereist dat het mantelzorgcompliment is genoten in het kalenderjaar voorafgaand aan het overlijden, is deze vrijstelling formeel vervallen per 1 januari 2016. Bij het vervallen van het mantelzorgcompliment is niet voorzien in overgangsrecht. Volgens X is de onmiddellijke werking in strijd met Europees recht. Het hof is het daar niet mee eens.

Aangezien X's moeder is overleden in 2016, heeft X op grond van de wet geen recht op de partnervrijstelling voor mantelzorgers. Volgens het hof eist artikel 1 van het EP EVRM niet dat het vervallen van een wettelijke regeling als de partnervrijstelling voor mantelzorgers gepaard gaat met overgangsrecht dat voorziet in een vorm van eerbiedigende werking. X heeft voorts niet aannemelijk gemaakt dat sprake is van een individuele en buitensporige last.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 10-10-2019

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2019:3763

Zaaknummer: 18/00517

Rechters: A.J. Kromhout, B.F.A. van Huijgevoort en R.C.H.M. Lips

Wetsartikelen: 1a SW 1956, 32 SW 1956 en 1 EP EVRM

RECHTSPRAAK

Vaststelling tussentijdse 'verrekenvordering' bij wettelijk deelgenootschap, een schenking? Hoge Raad vindt oordeel hof onbegrijpelijk.

Man en vrouw zijn in hun huwelijkse voorwaarden (1979) het toenmalige wettelijk deelgenootschap overeengekomen (art. 1:132 oud BW). In 2009 hebben zij, tijdens huwelijk, een onderhandse overeenkomst getiteld 'Verrekening verleden huwelijkse voorwaarden (Verrekening van het verleden bij periodiek verrekenbeding)' gesloten. Daarin is een vordering van de vrouw op de man van 10 miljoen euro vastgelegd, waarop de man heeft afgelost. De man en zijn onderneming zijn inmiddels failliet.

In geschil is of de overeenkomst in 2009 een (belastbare) schenking inhield (art. 1 lid 7 SW 1956). Volgens de rechtbank (ECLI:NL:RBGEL:2017:4712) en het hof (ECLI:NL:GHARL:2019:2) was dat het geval.

Het hof oordeelde als volgt. Op grond van de bestaande huwelijkse voorwaarden had de vrouw in 2009 geen vorderingsrecht op de man, omdat een dergelijk recht pas bij het einde van het deelgenootschap ontstaat (art. 1:134 oud BW). Die situatie heeft zich niet voorgedaan. Het deelgenootschap geeft geen recht op deling bij voorbaat. Er is in 2009, bij gebreke van een notariële akte (art. 1:115 BW) en rechterlijke goedkeuring (art. 1:119 oud BW), ook geen sprake geweest van wijziging van huwelijkse voorwaarden (deze vraag was aan de orde in de procedure die leidde tot ECLI:NL:HR:2017:3256). De vermogensverschuiving is niet op de huwelijkse voorwaarden gebaseerd. Volgens het hof is sprake van vrijgevigheid en dus sprake van een schenking als bedoeld in artikel 1 lid 7 SW 1956 van 10 miljoen euro.

De man heeft in 2009 niet aan een natuurlijke verbintenis voldaan (art. 6:3 BW, art. 33 onder 12 SW 1956). Het hof verwijst voor de daarvoor geldende (objectieve) maatstaven naar het arrest van de Hoge Raad van 10 oktober 2014 (ECLI:NL:HR:2014:2931). De vrouw heeft onvoldoende onderbouwd in hoeverre haar onbezoldigde inspanningen voor de onderneming van de man boven haar echtelijke verplichtingen uit artikel 1:81 BW zijn uitgestegen.

De Hoge Raad vernietigt de uitspraak van het hof.

Door te oordelen dat de huwelijkse voorwaarden door de overeenkomst niet zijn gewijzigd, verwerpt het hof het standpunt van de vrouw dat de in de overeenkomst genoemde betaling zou plaatsvinden ten titel van verrekening staande huwelijk. Het cassatiemiddel voert terecht aan dat op de grondslag van een nietige overeenkomst (waar het hof van uit gaat) geen schenking kan worden aangenomen. Het daarop volgende oordeel van het hof dat de overeenkomst wel een vordering van de vrouw op de man heeft doen ontstaan, is zonder nadere motivering onbegrijpelijk. De Hoge Raad verwijst het geding naar Hof Den Bosch.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 29-11-2019

ECLI: ECLI:NL:HR:2019:1873

Zaaknummer: 19/00667

Rechters: G. de Groot, J. Wortel en A.F.M.Q. Beukers-van Dooren

Wetsartikelen: 1 SW 1956, 1:115 BW, 1:119 oud BW, 1:134 oud BW, 1:81 BW, 33 SW 1956, 6:3 BW en 7:186 BW

RECHTSPRAAK

Tuchtrecht. Notaris heeft wilsbekwaamheid testatrice kunnen vaststellen.

Een (oud-)notaris heeft in 2008 een testament gepasseerd voor de zuster van X. De zuster is geboren met een geestelijke beperking, woonde tijdens het testen in een aanleunflat van een zorginstelling voor mensen met een licht tot matig verstandelijke beperking en stond onder bewind. Na het overlijden van de zuster verwijt X de oud-notaris onvoldoende onderzoek te hebben gedaan naar de wilsbekwaamheid van erflaatster.

Het hof is het niet eens met X. De notaris heeft in beginsel ministerieplicht. Bij zijn beoordeling van de wilsbekwaamheid van de testateur moet primair worden uitgegaan van de eigen waarneming van de notaris die in dat kader een redelijke beoordelingsvrijheid toekomt. Pas bij gerede twijfel aan de wilsbekwaamheid is verder onderzoek aangewezen.

Aannemelijk is geworden dat erflaatster na het stellen van open vragen in de twee gesprekken die zij heeft gevoerd met de kandidaat-notaris en de notaris consistent is geweest in haar wensen met betrekking tot het testament en dat de notaris, mede gelet op de bij erflaatster passende inhoud van het testament, daarom van de wilsbekwaamheid van erflaatster overtuigd kon en mocht zijn. Voldoende aannemelijk is dat de notaris geen aanleiding had om aan de wilsbekwaamheid van erflaatster te twijfelen en dat de notaris daarom ook geen reden had om het Stappenplan Beoordeling Wilsbekwaamheid (verder) te volgen.

X heeft het hof verzocht een onderzoek naar het dossier van de oud-notaris in te stellen door een door het hof nader te benoemen deskundige. Het hof gaat hieraan voorbij.

Het hof acht zich voldoende geïnformeerd om zonder een dergelijk onderzoek te beslissen.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 26-11-2019

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2019:4151

Zaaknummer: 200.251.119/01 NOT

Rechters: J.H. Lieber, H.T. van der Meer en M. Bijkerk

Wetsartikelen: 4:55 BW

RECHTSPRAAK

Beroepsfout erfrechtadvocaat. Schade en causaal verband.

Een notaris heeft een onjuiste verklaring van erfrecht afgegeven. Door deze notariële beroepsfout heeft de zwager van X ten onrechte kunnen beschikken over de nalatenschap van de zuster van X, welke nalatenschap eigenlijk aan X toekwam. De advocaat van X heeft vervolgens nagelaten de schadevordering van X jegens de notaris tijdig te stuiten.

In deze procedure is de vraag welke schade die X heeft ondervonden als gevolg van de notariële beroepsfout in voldoende causaal verband staat met de beroepsfout van de advocaat. Het hof beoordeelt diverse schadeposten, zoals de waardedaling van een woning in Spanje, de misgelopen rente over de verkoopopbrengst van een andere woning, de kosten van rechtsbijstand en vertalingen, reiskosten en verdwenen roerende goederen en banksaldi.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 19-11-2019

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2019:4220

Zaaknummer: 200.214.581_01

Rechters: P.M. Arnoldus-Smit, J.F.M. Pols en T.H.M. van Wechem

Wetsartikelen: 6:74 BW

RECHTSPRAAK

Uitleg van een legaat van een banksaldo.

A is enig erfgenaam van zijn vader E, die in 2014 overlijdt. Vader heeft aan stiefmoeder onder andere een legaat gemaakt van het saldo van een bankrekening op beider namen. Stiefmoeder overlijdt in 2015. Tussen A en de erfgenamen van stiefmoeder is in geschil of alleen de lopende en/of-rekening onder het legaat valt of ook een en/of-spaarrekening.

Volgens het hof gaat het om de uitleg (art. 4:46 BW) van het legaat. De erfgenamen van stiefmoeder stellen dat de lopende rekening en spaarrekening als 'communicerende vaten' werden gebruikt en dat E beide rekeningen heeft willen legateren, mede om stiefmoeder verzorgd achter te laten. Mede op basis van verklaringen van de accountant en de notaris die het testament opstelde, oordeelt het hof dat alleen de lopende rekening onder het legaat valt. Dit betekent overigens ook dat de verkoopopbrengst van de woning van E, die in eerste instantie op de lopende rekening is gestort en die E daarna op andere rekeningen heeft doorgestort, aan A toekomt.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 19-11-2019

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2019:9942

Zaaknummer: 200.231.251/01

Rechters: M.W. Zandbergen, B.J.H. Hofstee en O.E. Mulder

Wetsartikelen: 4:46 BW

RECHTSPRAAK

Beroep tegen aanslag erfbelasting niet-ontvankelijk. Niet-verschoonbare termijnoverschrijding.

X heeft bezwaar gemaakt tegen een aanslag erfbelasting. Na ongegrondverklaring van zijn bezwaar heeft X beroep ingesteld bij de rechtbank. De rechtbank heeft het beroep niet-ontvankelijk verklaard wegens termijnoverschrijding.

De gemachtigde van X voert aan dat X om hem moverende redenen geen machtiging heeft gegeven voor het behartigen van het beroep en dat het beroepschrift te laat op de post is gedaan in verband met ziekte van X en vakantie van de gemachtigde zelf.

Deze omstandigheden kunnen volgens het hof redelijkerwijs niet leiden tot het oordeel dat X met het te laat indienen van het beroepschrift niet in verzuim is geweest.

Het hof wijst er onder andere op dat de gemachtigde te allen tijde een pro forma beroepschrift had kunnen indienen, eventueel onder voorbehoud van een nog over te leggen machtiging. De vakantie van de gemachtigde levert evenmin een grond op voor een verschoonbare termijnoverschrijding.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 19-11-2019

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2019:9864

Zaaknummer: 18/01078

Rechters: B.F.A. van Huijgevoort, M.G.J.M. van Kempen en I. Linssen

Wetsartikelen: 6:7 Awb en 26c AWR

RECHTSPRAAK

Verlengde navorderingstermijn van artikel 66 SW 1956 onder de loep.

Vader overlijdt in 2005. Hij heeft in 1998 aan kind X een Zwitsers banktegoed geschonken. Van deze schenking is geen aangifte schenkbelasting gedaan. X krijgt in 2015 – binnen de verlengde navorderingstermijn van artikel 66 lid 1 onder 2 SW 1956 – een navorderingsaanslag opgelegd.

Volgens X is de verlengde navorderingstermijn van 12 jaar, die ingaat bij het overlijden van de schenker, in strijd met artikel 1 EP EVRM en artikel 63 Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VwEU). Volgens de rechtbank (ECLI:NL:RBGEL:2018:4031) was hiervan geen sprake. Het hof oordeelt nu in gelijke zin. Het hof ziet geen reden tot het stellen van prejudiciële vragen aan het HvJ EU.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 12-11-2019

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2019:9676

Zaaknummer: 18/00956

Rechters: B.F.A. van Huijgevoort, R.C.H.M. Lips en I. Obbink-Reijngoud

Wetsartikelen: 1 EP EVRM, 63 VwEU en 66 SW 1956